

nem akarnokoskodnak ott, ahol nem kísérletező, tapogatózó és a helyzettől megalkudó tevékenységről, hanem cselekvő, leterő és önzetlen munkásságról van szó. Az új tisztviselők tudjanak úgy szántani és vetni, hogy a mások termésébe ne gázoljanak bele lefektet módon, hogy ezáltal a maguk felszínes munkája annál jobban kiemelkedjen a letiport környezetből.

Kik legyenek hát a Szövetség munkásai? Ez ma a legidősebb kérdés. Személy szerint előre kijelölni nagyon nehéz volna. Ezt csak a konvenció döntései el alapos megfontolás után De általánosságban leszögezhetjük, hogy nem lehetnek azok, akik a multban nem bizonyultak alkalmasoknak és akik megmu tátták, hogy nem tudnak maguk

ba szállni és nincs elég bátorságuk és őszinteségük diszkrétan félre állni, ha a kanadai magyarság érdeke úgy kívánja. Ellenben szerintem mindegy, hogy az új munkások milyen foglalkozásúak az életben. Földművelő, ipari munkás, orvos, üzletember, napszámos vagy bármely vállalkozó. Ezeket a tulajdonságokat a leendő új munkásokban felismerem nem ember feletti tudomány. És csakis ilyen kezekben nyugodhatunk meg s várhatjuk, hogy a Szövetség áldásosan működjen az 1929-ik esztendőben a mi magyar népünk javára.

BALLA ZSIGMOND
ref. lelkész.

SÉTA A RABOK BIRODALMÁBAN

GYILKOSOK, BETÖRŐK, CSALÓK, SIKKASZTÓK ÉS PÉNZHAMISÍTÓK: A SZENVEDÉLYEK SZERENCSETLEN ALDOZATAI — A WINNIPEGI VASTAG ACÉLFALAK ÉS ÁTTÖRHETETLEN RÁCSOK KÖZÖTT TÖLTIK NAPJAIKAT

Szomorú egy ország a rabok birodalma. Bár a mult században még diadalmoztak az alvilági törvényeit: akkor a város nehéz láncok már nem lógnak a börtönök lakóinak csuklóján — nem rósás az élet az emelet magassága nyársakkal megfeszített kerítések között.

Miután a winniepei törvényszéken éppen „busy season” van, azaz alig győzik a sok életre és vagyonra törő jómadár ügyét hosszabb-rövidebb bűntétellel ellátni, felkerestük tehát a winniepei egyetem közelében levő „Provincial Gaol”-t, hogy szemtől szembe lássuk Manitoba legszemszedett több csirkefogóit hét lakat alatt.

Az intézet kormányzója, Governor J.C. Downie, a legnagyobb kézséggel mutatta meg a „dzsól” érdekességét a pincétől a padlásig. Valóságos vár ez a börtön. Az épület közepén emelkedő kupola alatti csarnokból végig lehet látni minden folyosón és az örök így könnyen ellenőrizhetik a szökésre esetleg hajlamosakat. Nem kell azonban félni attól, mert aki egyszer oda bekerül, az bűntetésének letelte előtt nem szabadul meg egykönnyen.

Mindenütt nehéz rácskapuk, acélemezről szögcselált cellák öröködnek a gonosztekők és egyúttal a préri fő városának nyugalma felett. Minden 10—15 lépésre egy-egy zárt ajtó fogadja az embert és némelyik rab sóvárgó pillantással nézi Governor Downie minden ajtózatát nyitó kulcsát: ha ők azt egyszer megkaparíthatnák!

AKIK MEG NEM TUDJÁK, HOGY MI LESZ VELÜK

Először a legérdekesebb alakokat „mutatja be” a hatalmas teremű ösz börtönigazgató. Ezek jobbára ismeretek már az újságolvasó közönség előtt, hiszen ügyükben még nem döntött a bíróság és most csupán vizsgálói fogaiban vannak a börtön egyik elkülönített folyosóján. Ha két évnél kevesebbet szabnak rájuk, akkor feljebb költöztetik őket egy-két emelettel, abban az esetben azonban, ha tényleg jól végezték dolgukat, azaz na-

gyobb következetességgel követték a bűnöcök alvilági törvényeit: akkor a Stoney Mountain fegyházba mennek néhány esztendő nyaralásra.

A vizsgálati fogaiban levők között vannak tehát a legérdekesebb alakok és nem egynek közülük minden kétséget kizárólag meg fogja a bíróság adni a módot arra, hogy a gazdálkodásban, szabó, cipész, kovács, lakatos, asztalos és más mesterségekben több éves gyakorlatra telessenek azért a Stoney Mountain közelében épült hatalmas farmmal körülvett börtönvárosban.

KÖNNYEZIK A RABLÓGYILKOS BŰNSEGÉDE

Az egyik legelső cellából könnyes fáradt tekintettel néz ránk Eddie Van derlip, aki „Gunner” McGee-vel együtt rendszeresen fosztogatta az üzleteket és állandó rettegésben tartotta Winnipeg lakóit. Noha még a január 18-iki tárgyaláson is körömszakadtálgatta, hogy része lett volna Poynts győgszerész meggyilkolásában, anynyi bizonyos, hogy ő is együtt volt a gyilkos McGee-vel azon az emlékeztetés december 27-iki betörésen, mely után az Egyesültek börtönét végigpasztalt McGee-ek elkecseregett revolvereikkel leterítették McIvor detektív felügyelőt, miután a mindenre elszánt bandita őt is súlyosan megsebesítette.

AKI ALAPOSAN RAFIZETETT A PÁLINFKAFÉSZERRE

Önkénytelenül is valami majomketrec jut az eszünkbe, amikor a következő cellához érünk. A tömlő lakója, egy alacsony, szikár emberke, cellájának vasrácsokból készült falán terpeszkedik és unott egykedvűséggel bámul maga elé. A német származású Eppinger Lac du Bonnet-i farmer ez a szerencsétlen, aki ólomgolyóval hallra sebztte egy Mounted Police-t, aki titkos szeszüződjét egy kis erdőben felfedezte.

Eppinger még szerencsésen megmenekülhet néhány esztendő hűsölésével, ha ügyvédje be tudja bizonyítani,

Keletkanadában

a legjobb, legbiztosabb és leggyorsabb pénzüllő déli útdala.

Pénzküldéseket teljes felelősséggel vállalnak.

HAZAK, FARMOK STB., ADÁS-VÉTELET INTÉZTESSE VELEM

Bármilyen ügyes-bajos dolgában forduljon hozzám:

LOUIS SZABO

BOX 244 9 Crowland Str. Welland, Ont.

A „CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS” magyar megbízottja.

hogy a rendőrrrel való dulakodása közben véletlenül sült el a dum-dum golyóval tölött puskája.

EGESZEN OTTHONOSAN ERZI MAGÁT A SZÉPASSZONY HALALRAÍTELT GYILKOSA

Nem fog azonban egykönnyen szabadulni Westgate, a szépasszony gyilkosa. A bíróság még a mult év végén halálra ítélte, ügyvédje után azonban fellebbezett és most újra élet-halál között lebeg. Ugyáztatik azonban, hogy nem sokat törődik a sorsával. Egészen otthonosan érzi magát a cellájában, fölényesen mosolyog, amikor észreveszi, hogy „meglátogatják” és egy-két percere ő az érdeklődés központja. Eppen készíti csajkját, mert már sorakoznak az ebédhez.

A börtönőr kinyitja az ő cellájának nehéz vasrácsból készült ajtaját és a megbotlottak, eltévelyedettek, bűnbánók és megátalkodott javithatatlanok sora egy cinikus börtön töltelekkel gyarapodott.

SZÁNALOMRA MÉLTÓ EMBER-ARCOK FELVONULÁSA

Governor Downie a kupolacsarnokba vezet bennünket, ahonnan a minden irányból idetorkolló folyosók ebbére vonuló rabruhás lakóit legjobban megfigyelhetjük. Van közöttük minden rendű és rangu ember, a szomszédja búzáját eladó farmertől a sikkasztó bankhivatalnokig. Eppen most tünt fel a két winniepei Alexander testvér nyulán alakja. Sokan is merik ezt a két világszáló szélhámost egész Kanadaszerte. Felelősségteljes állást töltöttek be nagy hitelintézetekben, magas fizetést, szép jövedelmet húztak — mégis bűnre vitték őket a rossz lelkisümeret. Váltókat, okiratokat hamisítottak, csaltak, sikkasztottak és sokaknak okoztak tetemes károkat. Az igazság keze azonban utolérte őket is. Az egyike három, a mására két évi súlyos börtönbüntétét szabott mult pénteken a bíróság. Ha egy hónapon belül nem fellebbeznek az ítélet ellen, illetőleg, ha a bíróság nem ad helyt ennek, akkor nekik is alkalmuk lesz valami mesterseget tanulni a Stoney Mountain-i „in tételen.”

Megrögsött tolvajok, pénzre és emberéletre szomjas hold-up banditák között bándukol a sorban a „St. Bonifacé-i rém”, akit csupán a véletlen segít ségével sikerült elfogni. Az egyik éj-jel ugyanis St. Bonifacé egyik esztendőgyedében a nehéz buffalóbundában sétáló rendőrnek úgy tetesett, mintha valaki az egyik kapualjából melléje ugrott volna. Megfordult a ugyanebben a pillanatban alig egy lépésre tőle a winniepei külvárosok réme meghuzta a ravaszt — a revolvere azonban sze rencsére nem sült el. Így saját maga került a csapdába, ahol most letérve várja végtétét.

Érdekesebbnél érdekesebb tanulmányok haladnak el mellettünk a minden életkor, minden foglalkozású és jóformán minden nemzetségi és népfaj képpisével van, még kinal a szerencsén is.

MIERT NINCSENEK MAGYAROK A BÖRTÖNBEN?

Csak magyarok nincsenek köztölük. Meg is kérdezzük a börtönigazgatót, hogy mi lehet ennek az oka. Sokatmondó mosolyra nyílik az atlétermetű Governor Downie arca és szinte előre tudjuk, hogy egy jó víccsel fogja elütni a fogás kérdést.

— Well, — mondja az öreg ur nevetve — the Hungarians are prett hard to catch! — (A magyarokat nagyon nehéz megfogni!) — Hosszates a azonban, hogy ez csupán ártatlan élekedés. Hiszen Mr. Downie több de rék magyar családok ismer és — mint mondja — nem, mint börtönigazgató tanulta meg becsülni a mi népünket. Van ugyan rá eset, hogy bekerül egy-egy megtévedt honfitársunk. Talán csak azért, hogy egy-két hónapnyi üdülés után elmondhassa, ha megkérdezzük, hol és mivel töltötte le dejét legutóbb: „I worked for the Government.” Azt ugyanis még eddig kevés kiszolgált rab valotta be, hogy a későbbben volt. Minek is, amikor sokkal szebben hangzik: az államnál dolgoztam.

AMIKOR A GONOSZTEKŐK IS JOKKÁ VALNAK

Mi is megnézünk az ebédlet, konyhát és fájó szívvel gondolunk arra, hogy hányan szeretnének ilyen ebédhez jutni a kanadai és az őshazi szegény magyarok köztöl!

Igazán nem panaszokodhatnak a rabok. Tisztaság, rend uralkodik mindenütt, a betegek részére külön kórházi osztály van, míg a lélekleben szenvedőket megvizsgálja az ezer kötetes könyvtár és a szinpadá is átalakítható kápolna.

Itt még az istentagadó is hívők ké válának, a buskomorszába esettek is megvizsgáltódnak, az életuntak új erőre kapnak, amikor vasárnapként felszól az orgona, vagy egyes ünnepek alkalomakor nagy művészek tolmácsolásában élvezhetik a Musica Sacra fenéségek akkordjait az élet hájtórtól.

Küldje be az 50 centet a Kanadai Magyar Ujság Képes Nagy Naptárára

A mult héten könnyen végzetessé válható villamos szerencsétlenség történt Winnipegen. Ugyanis egy észak felől a belvárosba haladó villamoskocsi egyik tengelye éppen a Main streeti vasutit aluljáróban törött el és — amint a képünkön látható romhalmazból következtethető — borzalmas erővel vágódott neki az egyik beton pillérnek Szerencsére csupán hat utas szenvedett komolyabb sérülést.

Szomoruan, csendesen tette hozzá:

— Te a régi országhoz tartozol.

Irtózatos erővel csapott bele a vendég ökle az asztalba. Megrezent az egész fülke tőle.

— Akár ide tartozom, akár oda, mindegy! A Boris én hoztam tartozik! Ugy látom már te is az ő emberük vagy! Nem baj. Maradok egyedül!

Komolyan, határozottan hangzott a felelet:

— Nem maradsz egyedül! Meg se csináltam volna ezt a találkózt, ha nem huznék te feléd. Az a partja a földnek, ahol te vagy, kedvesebb a szívem nek, mint a másik ... Ne szaporítsuk a szót! Inkább azt mondod meg, mit is akartok? Őlre menni? Bicskát rántani? Vagy kapta föl a fejét a másik.

— Lesz, ahogy lesz! Ő is akar valamit, én is! Meglátjuk! Itt ezen a hajón szembenézhetünk! Meglátjuk, itt is akkora legény-e, mint a falujában?!

A vendég látó vállat vont. Nem szívt többet. Csendben éregette pipájából a füstöt és néma figyelő szemmel nézte társát.

A gyertya lángja sovány, karcsú pipiszkedéssel fürta bele sár ga testét a sötétbe és lebegő fó tokat hirtáztott a fülkében. Kint ről valami nesz kuzzott be hozzájuk és megdobogtatta szívét mind a két embernek. A házigazda fölemelkedett.

A másik is kiegyenesedett. Ohyan volt, mint jegenye a vihar-

ban!

— Itt!

— Menjünk akkor!

— Menjünk!

Mind a ketten felkapaszkodtak a vaslátrán. Felemelkedett a vasajtó és kiléptek a feidélzetre.

A másik oldalon akkor tünt fel a most érkezett két ember és sötétben, némán indultak meg egymás felé.

Nem messze egymástól megálltak. Semmi más nem volt közöttük, csak a rémült csend és a zuhogó sötétség!

Fojtottan, robbanásra készen pattant az Innen is, onnan is a szó és dühösen, vádlón kavarták fel az ugys örvénylő lelkeket.

Lassan lassan egy dördült el mindegyik ajkáról a hang, mint ha a halálos ellenségüknel is nagyobb ellenségek lennének és ölni szeretnék egymást.

Az uszályhajó semleges teste tómpán rezdült bele egy-egy türelmetlen, dühös dobantásba s a távolban egyforma feketeségbe olvadt bele a jobb-part és a bal-part. Az elszakított rész és a régi ország. A hajó teste egyre sűrűbben dobogott bele a lábak vad mozdulatába, öklök len dültek a szurkos levegőbe, átkok villámoltak az éjszakába és tomboló dűhben lángolt a két ember, mint két ellenséges fenevad.

Pillanatok kellettek csak és irtózatos lendülettel rohantak egymásnak. Az összeütközés szörnyű erejétől tántorogva szédült vissza mind a kettő.

Ekkor történt, hogy valamelyik kezében valahogy fegyvert súlt el. Talán nem is akart löni, nem is célzott még, talán csak előlrontotta revolverét és a mérhetetlen csendben irtózatos dörménessel vágott bele a hang, mintha otromba öklől csapott volna bele egy ártatlan ember arcába. Pillanatra felvillant a lövés fénye is, azután sokszoros erővel öntött el újra mindent az éjszaka sötétje és fülsiketítő erővel zuhanat vissza a szétfröcscent csend.

A négy ember hosszú pillanatokig dermedten állt szemben egymással.

Az idegen partról ekkor hirtelen hallatlan erővel szökött a magasba egy hajó reflektorából az ezüst fény szökökutja és buzogva, szinte süitve szaggatta össze-vissza a sötétség mozdulatlan testét.

Végigsuhant a szembelevő par ton, azután belevillant a vízbe és kísérteties némasággal végezte kereső útját a remegő, reszkető viz tükörén.

A négy ember ott állt dermedten, mozdulatlanul a nappali fényben.

A parton hirtelen felbűgött egy csónak motorja s a következő pillanatban hatalmas iramban indult meg a csónak az uszályhajó felé.

A négy magyar ott állott a fényben és egyforma ösztönös mozdulattal fordult a másik part felé, ahol sötét volt minden, ahol nem lobbant fel a fény s ahonnan nem indult feljűk sem

miféle csónak. A szemük hirtelen tele szökött könnyel, nem tudtak mozdulni. Vártak.

Pár perc telt el csak és a csónak már ott táncolt az uszályhajó teste mellett ... Harsányan, katonásan csendült fel az idegen szó:

— Kik vagytok? Mit csináltok?!

Összenéztek négyen. Nem feleltek.

Két idegen katona, két legionárius lépett fel a fedélzetre lövésre kész fegyverrel és óvatosan, lassan közeledtek feljűk.

— Kik vagytok?! Mi történt itt?!

Nem érkezett válasz. Egy hang se!

A katonák ahhoz a ketőhöz léptek-először, akik a régi országba tartoztak és meg akarták kötözni a kezűket.

Ebben a pillanatban, talán a jó Isten tette rá az ujját, valahogy kialudt a fény. Szörnyű sötétség zuhanat vissza az uszályhajóra.

A következő pillanatban gyors erőteljes lábak dobogását lehetett hallani. Magyar karomkodást és régi huszáros biztatást. Idegen szavak rémült össze-vissza kiabálását ... Vizloccsanást és jagató, fuldokló ordítást ... Pár perc múlva újra felszökött a reflektor fénye és remegve, táncolva akadt meg az uszályhajó fedélzetén.

A fedézet teljesen üres. Nyoma se volt rajta senkinek. Az ellenséges motoros csónak fejvesszettlen száguldozott a hajó